

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Р І Ш Е Н Н Я
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ВОЛИНСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО
ВІДДІЛЕННЯ

28 грудня 2018 року № 20

Справа № 22-17

м. Луцьк

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ПрАТ «Волиньобленерго» протягом 2016-2017 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго» із часткою 100 відсотків.

Протягом 2016 року - I півріччя 2017 року ПрАТ «Волиньобленерго» безпідставно вносило до технічних умов на сумісне підвішування волоконно-оптичних ліній зв'язку на ПЛ-04,-10(6) кВ вимоги щодо заміни елементів електромереж (опор повітряних ліній) споживачами послуг. Такі дії могли призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (операторів, провайдерів телекомунікацій), що було б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи № 22-17 такі дії ПрАТ «Волиньобленерго» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На ПрАТ «Волиньобленерго» накладено штраф у розмірі 30 000 (тридцять тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 22-17 про порушення приватним акціонерним товариством «Волиньобленерго» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі – Закон), та подання відділу досліджень і розслідувань від 27.03.2018 № 22-17/6 спр.

ВСТАНОВИЛА:

I. Процесуальні дії

- (1) Відповідно до наказу в.о. голови Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.03.2017 № 8, наказу

голови територіального відділення від 22.05.2017 № 13, від 13.06.2017 № 18 у період з 20.04.2017 до 16.06.2017 комісією проведено планову перевірку діяльності ПрАТ «Волиньобленерго» на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.09.2017 № 24-рк розпочато розгляд справи № 22-17 за ознаками вчинення ПрАТ «Волиньобленерго» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго».
- (3) Листом від 28.03.2018 № 26/1.34-307 Відповідачеві направлено Подання з попередніми висновками у справі від 27.03.2018 № 22-17/6.
- (4) Листом від 10.04.2018 № 07.1-1452 (вх. № 534 від 10.04.2018) ПрАТ «Волиньобленерго» надало територіальному відділенню відповідь на Подання про попередні висновки у справі.
- (5) В ході розгляду справи територіальним відділенням було надіслано ряд вимог про надання інформації, зокрема: ПрАТ «Волиньобленерго»; операторам, провайдерам телекомунікацій; суб'єктам господарювання, що діють на ринках доступу до об'єктів інфраструктури для сумісного влаштування телекомунікаційних мереж.

2. Відповідач

- (6) Відповідачем у справі є приватне акціонерне товариство «Волиньобленерго» (ідентифікаційний код 00131512, адреса: вул. Єршова, 4, м. Луцьк, 43023, далі – ПрАТ «Волиньобленерго», Товариство, Відповідач).
- (7) ПрАТ «Волиньобленерго» здійснює свою діяльність на підставі ліцензій, виданих Національною комісією регулювання електроенергетики України (надалі – НКРЕ), зокрема:
  - ліцензії від 14.04.2011 серії АГ № 500311 – на право передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами;
  - ліцензії від 14.04.2011 серії АГ № 500312 – на право здійснення господарської діяльності з постачання електроенергії за регульованими тарифом.
- (8) Філії Товариства діють на підставі Положення про структурну одиницю (філію) ПрАТ «Волиньобленерго» (надалі – Положення), затвердженого рішенням Дирекції Товариства від 24.03.2015 (протокол № 24.03/2015), згідно із яким філія є не відокремленим структурним підрозділом Товариства та знаходиться в його безпосередньому підпорядкуванні.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) У відповідності до пункту 3.1 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (надалі – Методика) об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція).

роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання.

- (10) У відповідності до пункту 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (11) ПрАТ «Волиньобленерго» здійснює свою діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та з постачання електроенергії за регульованими тарифом на підставі ліцензій, виданих НКРЕ.
- (12) На території Волинської області на ринку розподілу електричної енергії (передачі) електричної енергії місцевими (локальними) електромережами в межах здійснення ліцензованої діяльності (відповідно до постанов НКРЕ) ПрАТ «Волиньобленерго» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку в межах власних мереж з часткою 100 %.
- (13) Товариство надає суб'єктам господарювання послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики шляхом надання у користування опор повітряних ліній електромереж, які знаходяться у його власності, для сумісного підвищення на них телекомунікаційних мереж.
- (14) Відповідно до частини четвертої статті 31 Закону України «Про телекомунікації» замовникам будівництва телекомунікаційних мереж дозволяється в порядку, встановленому законодавством України, прокладати кабельні підземні, підводні та наземні лінії телекомунікацій через мости, тунелі, колектори, вулиці, шляхи, будівлі, ліси і води, а також використовувати для цього лінії електропередач.
- (15) Статтею 1 Закону України «Про телекомунікації» визначено, що телекомунікаційна мережа – це комплекс технічних засобів телекомунікацій та споруд, призначених для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах між кінцевим обладнанням; при цьому телекомунікаційна мережа загального користування (надалі – ТМЗК) – це телекомунікаційна мережа, доступ до якої відкрито для всіх споживачів. Управління ТМЗК здійснюється операторами телекомунікацій, які експлуатують ці мережі, на основі єдиних стандартів, норм та правил.
- (16) Технічні вимоги щодо сумісного підвищення ліній зв'язку до повітряних ліній напругою до 1кВ, ліній радіотрансляційних мереж та кабельного телебачення встановлено пунктами 2.4.64-2.4.81 Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 05.01.2006 № 3 (зі змінами) (надалі – ПУЕ).
- (17) Вибір способу прокладання телекомунікаційних мереж (надалі - ТМ) визначається проектом в залежності від місцевих умов, з урахуванням наявних планів розвитку населених пунктів та інженерної інфраструктури. Під час вибору траси кабельної лінії ТМ враховується наявність існуючих телекомунікацій: газопроводів, водопроводів, нафтопроводів, теплопроводів, кабелів зв'язку, високовольтних кабелів, ліній електропередач, ліній контактної мережі залізниць чи міського електротранспорту.

- (18) Телекомунікаційні мережі, що підвішуються, мають експлуатаційні переваги:
- порівняно швидке будівництво;
  - відсутність труднощів при пошуку пошкодженої ділянки ТМ при експлуатації;
  - невисока вірогідність пошкоджень кабелів (менше одного пошкодження на рік на 1000 км, що на порядок більше надійності підземних ТМ).
- (19) ТМ доцільно підвішувати на опорах повітряних ліній на місцевості з великою кількістю перетинів та на ділянках зі складним рельєфом (наявність ярів, байраків тощо), а також міській місцевості, де будівництво підземних ТМ неможливо або економічно недоцільне.
- (20) Повітряна лінія електропередавання напругою до 1 кВ – споруда для передавання електричної енергії проводами, розташованими на відкритому повітрі і закріпленими за допомогою ізоляторів і арматури на опорах або кронштейнах на стояках будівель та інженерних спорудах (мостів, шляхопроводів тощо).
- (21) Отже, ТМ може включати в себе сегменти (частини), що побудовані різними способами прокладання кабелю. При цьому, основними критеріями вибору оператором (провайдером) того чи іншого способу прокладання кабелю є наявність технічної та організаційної можливості на певній території використання вже існуючої інфраструктури чи будівництва нових комунікацій.
- (22) Для операторів телекомунікацій Волинської області існують різні способи прокладання кабельних мереж: сумісне підвішування на опорах повітряних ліній ПрАТ «Волиньобленерго», підвіс між будівлями, розміщення в кабельній каналізації ПАТ «Укртелеком», влаштування додаткових опор та прокладання підземних кабелів у ґрунті, сумісне підвішування на опорах вуличного освітлення.
- (23) При цьому, підвіс між існуючими будівлями в основному використовується у населених пунктах із щільною багатоповерховою забудовою (обласному та районних центрах).
- (24) За своїми технічними показниками, умовами використання, експлуатаційними властивостями, суттєвою різницею у цінах, використання ліній електромереж для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж в порівнянні із іншими способами прокладання мереж не мають ознак одного (подібного, аналогічного) товару.
- (25) Отже, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ПрАТ «Волиньобленерго» та послуга з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж.

3.2. *Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище*

3.2.1. *Перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*

- (26) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складатиметься з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (27) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (28) Споживачами послуг, пов'язаних з використанням опор повітряних ліній електропередач 0,4-10(6)кВ для улаштування (сумісного підвішування) телекомунікаційних мереж, є оператори (провайдери) телекомунікацій, що здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій та надають послуги абонентам (фізичним/юридичним особам) з використанням кабельної телекомунікаційної мережі.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

- (29) Статтею 1 Закону України «Про телекомунікації» визначено, що телекомунікаційна мережа - це комплекс технічних засобів телекомунікацій та споруд, призначених для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, проводових, оптичних чи інших електромагнітних системах між кінцевим обладнанням; при цьому телекомунікаційна мережа загального користування - це телекомунікаційна мережа, доступ до якої відкрито для всіх споживачів.
- (30) Кабель телекомунікаційних мереж може монтуватись методом підвіски на опорах ліній електропередач, опорах контактної мережі залізниць чи міського електротранспорту; між будівлями і спорудами або методом прокладки в кабельній каналізації, а також шляхом прокладання кабелю в ґрунт, всередині будівель по стінах, у вертикальних та горизонтальних кабельних магістралях, в тунелях і колекторах.
- (31) Технічні вимоги щодо сумісного підвішування ліній до 1 кВ з лініями зв'язку, лініями радіотрансляційних мереж та кабельного телебачення встановлено пунктами 2.4.64-2.4.81 розділу «Перетин, зближення, сумісна підвіска ліній до 1

- кВ з лініями зв'язку, лініями радіотрансляційних мереж, кабельного телебачення» ПУЕ.
- (32) Вибір того чи іншого способу прокладання телекомунікаційних мереж визначається проектом в залежності від місцевих умов, з врахуванням наявних планів розвитку населених пунктів та інженерної інфраструктури.
  - (33) Під час вибору траси кабельної лінії ТМ враховується наявність існуючих телекомунікацій: газопроводів, водопроводів, нафтопроводів, теплопроводів, кабелів зв'язку, високовольтних кабелів, ліній електропередач, ліній контактної мережі залізниць чи міського електротранспорту.
  - (34) За результатами опитування комунальних підприємств, що провадять діяльність в межах м.Володимир-Волинський, м.Камінь-Каширський, м.Любомль та смт Ратне Волинської області (відповідними філіями Товариства видавались ТУ із неправомірними вимогами) та мають на балансі опори вуличного освітлення, встановлено, що послуги з надання в користування для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж в період 2016 р. – I кв. 2017 р. надавались лише КП «Полігон» (м. Володимир-Волинський) інтернет - провайдеру ТЗОВ «ЮАІНЕТ+» (згідно з договором від 01.03.2014 № 01/03 для сумісного підвішування було надано 400 опор вуличного освітлення). Крім того, листом від 24.07.2017 № 01-03/173/1 КП «Полігон» повідомило, що договори про надання послуг з підвісу кабельних мереж між будівлями (житловими будинками, гуртожитками тощо) на опорах, що знаходяться на балансі підприємства із операторами, провайдерами не укладались.
  - (35) Решта опитуваних комунальних підприємств на запити територіального відділення поінформували, що за період 2016 р. – I кв. 2017 р. послуги із сумісного підвішування комунікаційних мереж на опорах вуличного освітлення та послуги сумісного підвішування між будівлями ними не надавались (КП «Любомльське ЖКГ» лист від 17.07.2017 № 74; Ратнівське ВУЖКГ лист від 25.07.2017 № 40; Володимир-Волинська ЖЕК № 1 лист від 19.07.2017 № 1-03/355; Камінь-Каширське ВУЖКГ лист від 25.07.2017 № 74).
  - (36) Використання операторами, провайдерами телекомунікацій самостійно прокладених телекомунікаційних мереж, не є товаром в розумінні статті 1 Закону, оскільки послуга, що реалізується, відеутня.
  - (37) У листі від 20.10.2017 № 14-13-4252 Товариство зазначило, що своїми конкурентами на ринку доступу до інфраструктури вважає, зокрема, КП «Луцьке підприємство електротранспорту», КП «Луцьке електротехнічне підприємство – Луцьксвітло», ПАТ «Укртелеком».
  - (38) ПАТ «Укртелеком» можуть надаватись послуги доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до інфраструктури об'єктів лінійно-кабельних споруд зв'язку та проводового мовлення (кабельної каналізації та опор повітряних ліній зв'язку) для розташування телекомунікаційних мереж.
  - (39) Листом від 04.08.2017 № 457-12-01 Волинська філія ПАТ «Укртелеком» (надалі – Філія ПАТ «Укртелеком») на запит територіального відділення від 24.07.2017 № 26/1.34- 1020 повідомила, що протягом 2016 року було укладено лише 3 договори про надання послуг з використання опор повітряних ліній зв'язку ПАТ «Укртелеком».
  - (40) Вартість послуг з використання опор повітряних ліній зв'язку згідно з наказом ПАТ «Укртелеком» від 19.05.2015 № 385 «Щодо затвердження тарифів на послугу з використання опор повітряних ліній зв'язку ПАТ «Укртелеком»» складає:

- 10,28 грн. (без ПДВ) в місяць для підвішування проводів (кабелю) сторонніх організацій для одинарної дерев'яної опори;
  - 13,71 грн. (без ПДВ) в місяць для підвішування проводів (кабелю) сторонніх організацій для залізобетонної опори;
  - 11,31 грн. (без ПДВ) для підвішування проводів (кабелю) сторонніх організацій для дерев'яної опори в залізобетонній підставці.
- (41) Загалом у 2016 році Філією ПАТ «Укртелеком» у спільне користування провайдером/оператором телекомунікацій для сумісного підвішування було надано лише 15 опор ліній зв'язку.
- (42) Крім послуг із сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на опорах зв'язку, Філією ПАТ «Укртелеком» укладались договори та додаткові угоди про надання у користування кабельної каналізації електрозв'язку ПАТ «Укртелеком» (2 договори та 35 додаткових угод було укладено у 2016 році, 8 додаткових угод до існуючих договорів – протягом I кварталу 2017 року).
- (43) Вартість послуг надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку встановлюється у відповідності до Граничних тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторам телекомунікацій, затверджених рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 30.12.2013 № 861, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.02.2014 за № 30/25007.
- (44) Зазначеним нормативним актом щомісячна плата за використання кабельної каналізації встановлена в залежності від діаметру прокладеного кабелю від 33,90 грн. до 542,86 грн. за 1 канал-кілометр (без ПДВ).
- (45) Послуги з надання у користування кабельної каналізації електрозв'язку та послуги доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики для сумісного розташування телекомунікаційних мереж для операторів, провайдерів телекомунікацій не є взаємозамінними з огляду на цінові та технологічні характеристики. Кабельні каналізації електрозв'язку є не настільки розвиненими, в той час як електромережі підведені практично до кожної будівлі.
- (46) КП «Луцьке підприємство електротранспорту» листом від 22.12.2017 № 05-19/1255 на вимогу від 14.12.2017 № 26/1.34-1576 повідомило територіальному відділенню, що загальна кількість опор контактної мережі, яка знаходиться на балансі підприємства – 3155 од., з них для сумісного підвішування кабелю операторами/ провайдерами телекомунікацій протягом 2016 р. надавалось 163 од. (5,2% від загальної кількості опор), за період січень – листопад 2017 р. – 139 од. (4,4%). Вартість послуг із сумісного підвішування ТМ на одній опорі контактної мережі складає 27,14 грн. в місяць. Споживачами послуг КП «Луцьке підприємство електротранспорту» щодо надання в користування опор контактної мережі для сумісного підвішування ТМ протягом досліджуваного періоду були сім суб'єктів господарювання.
- (47) КП «Луцьке електротехнічне підприємство «Луцьквітло» на вимогу від 14.12.2017 № 26/1.34-1575 поінформувало (вх. № 2525Е від 22.12.2017), що на балансі підприємства знаходяться 4476 опор вуличного освітлення (для сумісного підвішування ТМ на кінець 2016 року використовувалось 641 опора, на кінець 2017 року – 890 од.). Станом на грудень 2017 року діє 10 договорів про надання у користування опор зовнішнього освітлення для сумісного підвішування кабелів. Вартість послуги на 2017 рік становить 107,6 грн. (без ПДВ) за спільне використання 1 опори.

- (48) Отже, провайдери чи оператори телекомунікаційних послуг можуть використовувати прокладання кабельних мереж іншим шляхом, окрім як сумісне підвішування кабелів телекомунікаційних мереж на опорах повітряних ліній електропередавання, однак прокладання кабельних мереж шляхом розміщення в кабельній каналізації ПАТ «Укртелеком», об'єктів лінійно-кабельних споруд зв'язку та проводового мовлення для розташування телекомунікаційних мереж по опорах повітряних ліній зв'язку, влаштування додаткових опор, прокладання кабелів власними силами не є взаємозамінним товаром з сумісним підвішуванням із електромережами волоконно-оптичних кабелів телекомунікаційних мереж, тому саме даний товар/послуга і визначає монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «Волиньобленерго».
- (49) Разом з тим, в ході проведеного дослідження територіальним відділенням встановлено, що взаємозамінність досліджуваного товару, тобто альтернатива вибору способу побудови (розміщення) телекомунікаційної мережі існує на стадії її планування (проектування) лише за умови наявності на певній території одночасного доступу до мереж інженерних, комунікаційних, транспортних систем різних суб'єктів господарювання. Оскільки перехід від споживання одного виду послуг до іншого, що надається іншими суб'єктами господарювання, передбачає розробку нового проекту та побудови фактично нової телекомунікаційної мережі чи її сегменту, що потребує значних матеріальних, людських, часових ресурсів, така альтернатива не може існувати на момент експлуатації вже побудованої мережі.
- (50) Отже, за результатами проведеного дослідження територіальним відділенням встановлено, що існуючі способи будівництва телекомунікаційних мереж з використанням послуг сумісного підвішування на опорах ліній електропередач; сумісного підвішування на опорах контактної мережі; сумісного підвішування на опорах ліній зв'язку; сумісного підвішування на опорах вуличного освітлення; підвішування між будівлями і спорудами; прокладання в кабельній каналізації в колекторах і тунелях не можуть бути віднесені до однієї групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (51) Таким чином, **товарними межами** ринку є послуга з доступу до інфраструктури об'єктів ПрАТ «Волиньобленерго» шляхом надання у користування опор повітряних ліній 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж.

3.4. Визначення географічних меж ринку

- (52) Згідно з пунктом 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. Визначальним фактором при визначенні територіальних меж ринку є здатність переміщення або попиту, або пропозиції.
- (53) Територією здійснення ліцензованої діяльності ПрАТ «Волиньобленерго» є територіальні (географічні) межі Волинської області, на якій розташовані належні Товариству діючі місцеві (локальні) електричні мережі.
- (54) За межами території, на якій розташовані телекомунікаційні мережі, отримання споживачами послуг, пов'язаних із використанням опор ПЛІ 0,4-10 (6) кВ для

сумісного підвішування ВОЛЗ, не має сенсу, тобто на досліджуваному ринку існують значні обмеження переміщення попиту.

- (55) Враховуючи, що ПрАТ «Волиньобленерго» надає послуги, пов'язані з використанням повітряних ліній електропередач 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, переміщення ані попиту, ані пропозиції неможливе, територіальними (географічними) межами досліджуваного ринку визначено територію Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (56) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (57) Перевіркою охоплювався період 2016 р. – I кв. 2017 р.
- (58) Впродовж 2016-2017 рр. сукупність товарно-грошових відносин між продавцем (ПрАТ «Волиньобленерго») послуги (послуги з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж) та його споживачами не змінювався, тобто структура даного ринку є сталою.
- (59) Отже, часовими межами ринку послуги з доступу до інфраструктури об'єктів ПрАТ «Волиньобленерго» шляхом надання у користування опор повітряних ліній 0,4-10(6) кВ місцевих (локальних) електричних мереж для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж в межах Волинської області визначено період 2016-2017 роки.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (60) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (61) Територіальним відділенням в ході проведеного дослідження встановлено, що на території Волинської області, окрім ПрАТ «Волиньобленерго», існують суб'єкти господарювання, які мають у своєму володінні (управлінні, використанні) опори ліній електропередач (інші опори) та можуть їх надавати для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж.
- (62) Під час проведення дослідження територіальним відділенням ПрАТ «Волиньобленерго» було надіслано вимогу (лист від 02.10.2017 № 26/1.34-1254) із пропозицією надати інформацію щодо суб'єктів господарювання, яких Товариство вважає своїми конкурентами (як саме відбувається конкуренція і в чому полягає).
- (63) У відповідь на зазначену вимогу ПАТ «Волиньобленерго» листом від 20.10.2017 № 14-13-4252 повідомило, що своїми конкурентами на ринку доступу до об'єктів інфраструктури вважає КП «Луцьке підприємство електротранспорту», КП «Луцьке електротехнічне підприємство – Луцькевітло», ПАТ «Укртелеком», ЖКП, ОСББ та інших фізичних та юридичних осіб різних форм власності, які

мають у своїй власності мережі (повітряні лінії, кабельні каналізації, діючі оптоволоконні кабельні лінії, що можуть надаватись в оренду в цілому або частково для передачі сигналів). Водночас, у листі-відповіді Товариством не зазначено, яким чином відбувається конкуренція і в чому вона полягає.

- (64) Разом з тим, слід зазначити, що суб'єкти господарювання, які протягом досліджуваного періоду надавали послуги, пов'язані з використанням опор повітряних ліній електропередач (КП «Луцьке електротехнічне підприємство – Луцьквітло»), послуги, пов'язані з використанням опор повітряних ліній зв'язку (Волинська філія ПАТ «Укртелеком»), послуги пов'язані з використанням опор контактної мережі (КП «Луцьке підприємство електротранспорту») надавали їх у територіальних межах населених пунктів, у межах території, на якій розміщені їх власні мережі.
- (65) Відповідно до пункту 9.3 Методики наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1-2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат, необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.
- (66) За таких умов, територіальним відділенням встановлено, що кожний із суб'єктів господарювання, що надавав послуги протягом досліджуваного періоду, надавав їх у різних територіальних (географічних) межах, а відтак, не можуть вважатись конкурентами один одному, та фактично кожний з них є суб'єктом господарювання, що діє з ознаками (монопольного) домінуючого становища на ринку у межах території, на якій розташовані його мережі (інфраструктура тощо), що використовуються ним для надання послуг з доступу до інфраструктури власних об'єктів шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвищення телекомунікаційних мереж.

3.7. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок.*

- (67) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (68) Бар'єрами вступу на ринок є економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (69) Відповідно до статті 112 Земельного кодексу України уздовж ліній зв'язку, електропередачі, земель транспорту, навколо промислових об'єктів для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодження, а також зменшення їх негативного впливу на людей та довкілля, суміжні землі та інші природні об'єкти, створюються охоронні зони. Правовий режим земель охоронних зон ліній електропередачі визначається Законом України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» та Правилами охорони електричних мереж, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 № 209.

- (70) Згідно із Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, в тому числі нове будівництво або реконструкція інженерних, транспортних споруд і комунікацій може здійснюватись лише у відповідності до вимог містобудівної документації, зокрема, генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів території, затверджених відповідними сільськими, селищними, міськими радами чи районними державними адміністраціями, якими на стадії планування (проектування) населених пунктів розрахунковим способом, залежно від кількості населення, інтенсивності руху транспорту і пішоходів, складу елементів, які розміщуються в межах поперечного профілю (проїзні частини, технічні смуги для прокладання підземних комунікацій, тротуари, зелені насадження, охоронні зони тощо), з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог та інших нормативних документів, визначається ширина вулиць і доріг, що унеможливило будівництво додаткових (паралельних) опор телекомунікаційних мереж до вже існуючих ліній зв'язку.
- (71) За таких умов для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок існують фактори правового, економічного та організаційного характеру, пов'язані із технологічними особливостями надання послуг, а саме – неможливість будівництва нової мережі опор у межах території, де розташовані місцеві (локальні) електромережі, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго».
- (72) Таким чином, кожен із суб'єктів господарювання, що надавав послуги з надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж протягом досліджуваного періоду, надавав їх у різних територіальних межах, а тому не може вважатись конкурентом один одному та фактично кожний із них є суб'єктом господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку в межах території, на якій розташовані його мережі (інфраструктура тощо), що використовується ними для надання послуг, пов'язаних з улаштуванням (сумісним підвішуванням) телекомунікаційних мереж.
- 3.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища.**
- (73) Відповідно до частини першої статті 12 Закону, суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; або він не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (74) В ході дослідження територіальним відділенням ПрАТ «Волиньобленерго» було надіслано вимогу (лист від 02.10.2017 № 26/1.34-1254) із пропозицією, крім інформації щодо суб'єктів господарювання, яких Товариство вважає своїми конкурентами, надати інформацію щодо суб'єктів господарювання (споживачів послуг сумісного підвішування ВОЛЗ на ПЛ Товариства), які протягом 2015-2016 рр. та I кв. 2017 р. відмовились від послуг із сумісного підвішування ВОЛЗ на опорах Товариства та почали ці послуги отримувати в інших суб'єктів господарювання, або навпаки.
- (75) У відповідь на зазначену вимогу ПАТ «Волиньобленерго» листом від 20.10.2017 № 14-13-4252 з питання щодо суб'єктів господарювання (операторів, провайдерів телекомунікацій), які відмовились від послуг сумісного підвішування ВОЛЗ на ЛЕП Товариства та почали ці послуги отримувати в інших суб'єктів господарювання, або навпаки, ПАТ «Волиньобленерго» поінформувало територіальне відділення, що відмов від послуг сумісного підвішування ВОЛЗ на

опорах Товариства суб'єктами господарювання протягом 2015-2016 рр. та I кв. 2017 р. не було.

- (76) При цьому, протягом досліджуваного періоду спостерігається тенденція до збільшення обсягу послуг ПАТ «Волиньобленерго» із доступу до об'єктів інфраструктури електроенергетики для влаштування телекомунікаційних мереж на опорах повітряних ліній. Так, загальна кількість опор ПЛ, які використовувались операторами, провайдерами телекомунікацій для сумісного підвішування ВОЛЗ на ПЛ-0,4-10(6) кВ Товариства в межах Волинської області у 2015 році складала 20117 од. (дохід отриманий від надання зазначених послуг склав _____ грн. (з ПДВ)); у 2016 році – 38219 од. (сума доходу склала _____ грн. (з ПДВ)); у I кварталі 2017 року використовувалось для сумісного підвішування ВОЛЗ 46283 опори та Товариством отримано від надання цих послуг дохід у розмірі _____ грн. (з ПДВ). Дохід, отриманий Товариством від надання послуг із сумісного підвішування ВОЛЗ на ПЛ-0,4-10(6) кВ в цілому за 2017 рік склав _____ грн. (з ПДВ).
- (77) Отже, за період 2015 р. - I кв. 2017 р. показник кількості використовуваних провайдерами, операторами телекомунікацій опор ПЛ-0,4-10(6) кВ Товариства для сумісного підвішування ВОЛЗ зріс у 2,3 рази; дохід від надання цих послуг (при незмінній вартості послуг) у 2016 році збільшився у 2,3 рази у порівнянні із доходом, отриманим у 2015 році; у 2017 році – в 1,8 рази відносно аналогічного показника 2016 року.
- (78) Зазначене вище, дає підстави вважати, що ПрАТ «Волиньобленерго» протягом досліджуваного періоду не зазнавало конкуренції з боку інших суб'єктів господарювання в розумінні поняття «економічної конкуренції», визначеного положеннями статті 1 Закону та могло одноосібно визначати умови обороту товару на ринку.
- (79) В межах досліджуваного ринку Товариство не має конкурентів, з огляду на те, що суб'єкти господарювання, які протягом досліджуваного періоду надавали послуги, пов'язані з використанням опор повітряних ліній електропередач, опор ліній зв'язку, опор контактної мережі, надавали їх у територіальних межах населених пунктів, у межах території, на якій розміщені їх власні мережі (інформація щодо орієнтовного відсотка опор Товариства, які знаходяться в зоні розташування опор інших суб'єктів господарювання – конкурентів, у ПрАТ «Волиньобленерго» відеутня (лист від 26.12.2017 № 55/23-5116)).
- (80) Отже, кожний суб'єкт господарювання, що надавав протягом досліджуваного періоду послуги, пов'язані з улаштуванням телекомунікаційних мереж різними способами, надає різні види послуг; які не є взаємозамінними та надаються останніми в різних територіальних межах не можуть вважатись конкурентом один одному, а фактично, кожний із них є суб'єктом господарювання, який має ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на певному товарному ринку у межах території, на якій розташовані його мережі, що використовуються ним для надання послуг, пов'язаних з сумісним підвішуванням телекомунікаційних мереж.
- (81) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, ПрАТ «Волиньобленерго» за результатами діяльності у 2016 - 2017 рр. є суб'єктом господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго», із часткою 100 відсотків.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

(82) Відповідно до частини першої статті 13 Закону, зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.1. Обставини справи

(83) ПрАТ «Волиньобленерго» суб'єктам господарювання (операторам, провайдерам телекомунікацій) надає послугу доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, що перебувають у власності Товариства, шляхом надання у користування опор повітряних ліній напругою 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування волоконно-оптичних ліній зв'язку (надалі – сумісне підвішування ВОЛЗ).

(84) Слід зауважити, що Закон України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж», яким визначено правові, економічні та організаційні засади забезпечення доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі для розташування технічних засобів телекомунікацій з метою забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні, встановлює повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, визначає права і обов'язки осіб, які беруть участь у таких господарських відносинах, був прийнятий 07.02.2017 та набрав чинності 04.06.2017.

(85) Отже, у період 2016 рік – I півріччя 2017 року відносини між суб'єктами ринку телекомунікацій і власниками опор повітряних ліній електропередач та спеціальних споруд енергетичного комплексу на законодавчому рівні врегульовано не було.

(86) Відповідно до положень статті 31 Закону України «Про телекомунікації» використання опор для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж здійснювалось на договірних умовах між операторами (провайдерами) та енергопередавальними організаціями чи іншими організаціям, які є власником (володільцем) опор.

(87) Таким чином, основним документом, яким врегульовувались впродовж 2016 року та I півріччя 2017 року взаємовідносини операторів, провайдерів телекомунікацій із ПрАТ «Волиньобленерго» при використанні майна останнього (опор повітряних ліній напругою 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування ВОЛЗ), був договір про надання таких послуг, що укладався між сторонами.

(88) Основними споживачами послуг Товариства із сумісної підвіски ВОЛЗ протягом 2016 р. – I півріччя 2017 р., за отриманими в ході перевірки матеріалами, є наступні суб'єкти господарювання:

ТЗОВ «
181);

ПП «
» (Волинська обл., м., вул.);

НВП ТЗОВ «
» (Львівська обл., м., вул.);

ТЗОВ «
» (Київська обл., м., вул.);

ФОП
(Волинська обл., смт., вул.);

(Волинська обл., м. , вул.);
 ТЗОВ « » (м. , вул.);
 ТЗОВ « » (Львівська обл., м. , вул.);
 ТЗОВ « » (Волинська обл., , вул.);
 ТЗОВ « » (Волинська обл., м. , вул.);
 ФОП (Волинська обл., Луцький р-н, с. , вул.);
 ТЗОВ « » (Рівненська обл., м. , вул.);
 ТЗОВ « » (Волинська обл., м. , пр-кт).

- (89) З метою впорядкування існуючого стану та подальшого ефективного використання опор ЛЕП, які використовуються для сумісного підвішування ВОЛЗ генеральним директором Товариства прийнято наказ від 23.03.2015 № 71 «Про сумісну підвіску ВОЛЗ на ЛЕП ПАТ «Волиньобленерго» (надалі – Наказ № 71), відповідно до якого затверджено та введено в дію по Товариству:
- 1.1 Типову форму договору про надання послуги із сумісного підвішування ВОЛЗ (надалі – Типовий договір) (додаток 1 до наказу);
  - 1.2. Типову форму технічних умов на сумісну підвіску ВОЛЗ на ПЛ-0,4 кВ та ПЛ-10(6) кВ (далі – типові ТУ) згідно з додатками 2,3 до наказу;
  - 1.3. Калькуляцію вартості підготовки ТУ і погодження проекту (додатки 4,5 до наказу);
  - 1.4. Розрахунки плати за спільну підвіску на ПЛ-0,4 кВ та ПЛ-10(6) кВ (додатки 6,7 до даного наказу).
- (90) Відповідно до Наказу № 71 однією із основних складових послуги є підготовка ТУ на сумісну підвіску ВОЛЗ ПЛ-0,4–10(6)кВ ПАТ «Волиньобленерго». ТУ на сумісну підвіску ВОЛЗ є невід'ємною частиною договору про надання послуги із сумісної підвіски волоконно - оптичних ліній зв'язку.
- (91) Пунктом 1.13 Типового договору (додаток 1 до Наказу № 71) визначено, що технічні умови на сумісну підвіску видаються на кожну ТП-10/0,4 кВ чи ПЛ-10 кВ окремо.
- (92) Об'єкти підвіски (опори ЛЕП-0,4-10(6) кВ) надаються Товариством у строкове платне користування замовникові послуги для влаштування загальної мережі з метою надання мультимедійних послуг абонентам (користувачам) Волинської області з дотриманням вимог укладеного договору про надання послуг із сумісної підвіски та ТУ на сумісну підвіску.
- (93) Відповідно до п. 4.1 Типового договору Замовник (інтернет-провайдер) на підставі ТУ, виданих Товариством (Філією), розробляє проект прокладання ВОЛЗ на об'єкті підвіски та забезпечує виконання всіх вимог ТУ.
- (94) Після виконання всіх вимог ТУ, Замовник направляє Товариству повідомлення про необхідність скликання спільної комісії у складі директора і головного інженера Філії та представників Замовника (п. 4.8 Типового договору). Пунктом 4.9 Типового договору встановлено, що робота комісії полягає у визначенні стану виконання Замовником (оператором, інтернет – провайдером) отриманих від Товариства ТУ.
- (95) Крім того, пунктом 10.2 Типового договору визначається, що невиконання замовником в повному обсязі вимог ТУ, виданих Товариством (Філією), є підставою для припинення дії Договору.

- (96) Із наведеного вище слідує, що виконання всіх вимог ТУ є необхідною умовою отримання замовниками послуг із сумісного підвищення ВОЛЗ на ПЛ-0,4 кВ та ПЛ-10(6) кВ Товариства.
- (97) Водночас, затверджені Наказом № 71 Типові ТУ (додаток 2 та додаток 3) містять окремий пункт (п.9 Типових ТУ), яким передбачається для замовників вірогідність проведення робіт з реконструкції ПЛ-0,4 кВ та ПЛ-10(6) кВ, які необхідні для умов спільної підвіски. Пунктом 11.4 Типових ТУ визначено, що до початку робіт з монтажу ВОЛЗ замовник зобов'язаний укласти з Філією Товариства окремий договір на виконання будівельно-монтажних робіт, передбачених п.9 ТУ.
- (98) Таким чином, Наказом № 71 передбачено можливість, у разі наявності на проміжку проходження траси ВОЛЗ аварійних (дефектних) опор повітряних ліній, що знаходяться у власності Товариства, покласти обов'язки щодо їх заміни на замовників послуг сумісного підвищення ВОЛЗ (операторів, провайдерів телекомунікацій).
- (99) За результатами проведеного аналізу змісту технічних умов на сумісну підвіску волоконно-оптичних ліній зв'язку на ПЛ-0,4кВ, виданих Товариством в особі Володимир-Волинської філії протягом 2016 року, було встановлено наявність в них (пункт 9.1 ТУ) зобов'язань для замовників щодо проведення заміни аварійних (дефектних) опор до здійснення монтажу волоконно-оптичних ліній зв'язку на об'єкті підвіски, зокрема:
- у ТУ № 521-4/16 ВОЛЗ від 02.09.2016, виданих ФОП 1, обов'язковою умовою сумісної підвіски визначено зобов'язання щодо заміни опори № 22;
  - у ТУ № 521-9/16 ВОЛЗ від 02.09.2016, виданих ФОП 1, обов'язковою умовою сумісної підвіски визначено зобов'язання щодо заміни опор № 39, № 110, № 113;
  - у ТУ № 521-18/16 ВОЛЗ від 02.09.2016, виданих ФОП 1, зобов'язання щодо заміни опори №7.
- (100) При аналізі технічних умов на сумісну підвіску ВОЛЗ, що видавались Любомльською, Камінь-Каширською, Ратнівською філіями Товариства, також встановлено наявність зобов'язань для замовників - ТзОВ «...», НВП ТзОВ «...» - виконання робіт із заміни дефектних опор.
- (101) Зокрема, Камінь-Каширською філією НВП ТзОВ «...» видано наступні технічні умови із вимогою щодо заміни дефектних опор:
- ТУ на сумісну підвіску № 524-1/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектних залізобетонних опор СНВ 1.1 №№ 19, 21, 23);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-2/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектних залізобетонних опор СНВ 1.1 №№ 10, 11);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-5/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектної дерев'яної опори № 25);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-9/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектної дерев'яної опори № 75);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-10/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектних дерев'яних опор №№ 63, 65, 113);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-11/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектної дерев'яної опори № 38);
  - ТУ на сумісну підвіску № 524-12/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дефектних залізобетонних опор СНВ 1.1 № 33 та № 39);

- ТУ № 524-13/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дерев'яної опори №76 та залізобетонних опор СНВ 1.1 №№ 68, 69, 70, 45, 46, 47);
  - ТУ № 524-16/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дерев'яної опори № 8, № 21);
  - ТУ № 524-18/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дерев'яної опори № 54);
  - ТУ № 524-22/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дерев'яної опори № 43);
  - ТУ № 524-25/16-ВОЛЗ від 04.02.2016 (заміна дерев'яної опори №46 та залізобетонної опори СНВ 1.1 № 8).
- (102) Аналогічні зобов'язання НВП ТзОВ «   » встановлено у ТУ № 535-10/17-ВОЛЗ від 20.03.2017, виданих Ратнівською філією (заміна дефектних опор №№ 9, 11, 13).
- (103) Крім того, Любомльською філією Товариства інтернет – провайдеру ТзОВ «   » необхідною умовою для сумісного підвищення телекомунікаційних мереж визначено заміну дефектних опор №№ 93, 95, 98, 101, 105, 106, 107 (ТУ на сумісну підвіску ВОЛЗ на ПЛ-0,4кВ від 24.01.2017 № 532-2/17-ВОЛЗ).
- (104) Приписами статті 18 Закону України «Про електроенергетику», що був чинним на час видання Наказу № 71, встановлено, що розвиток електричних мереж, які перебувають у власності або користуванні електропередавальних організацій, передбачається інвестиційними програмами, схваленими НКРЕКП, та фінансується за рахунок коштів, передбачених у тарифах на передачу або розподіл електричної енергії, оплати вартості послуг з приєднання, поворотної фінансової допомоги замовників, банківських кредитів, коштів, залучених з інших джерел, не заборонених законодавством.
- (105) Частиною п'ятою статті 24 Закону України «Про електроенергетику» визначено, що електропередавальні організації зобов'язані забезпечувати належний технічний стан та організацію експлуатації об'єктів електроенергетики відповідно до вимог нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж та електричного обладнання.
- (106) Згідно із пунктом 3.5.2 Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, затверджених Постановою НКРЕ від 13.06.1996 № 15, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26.07.1996 за № 408/1433 (Постанова від 13.06.1996 № 15 втратила чинність 19.09.2017, тобто була чинною на час видання Наказу № 71), ліцензіат повинен дотримуватись актів законодавства та нормативних документів, зокрема, щодо забезпечення належного технічного стану об'єктів електроенергетики та організації їхньої експлуатації шляхом здійснення ремонтно-експлуатаційного обслуговування, модернізації, реконструкції та повної заміни зношених електромереж.
- (107) Тарифи на передачу та постачання електричної енергії формувались відповідно до Тимчасової методики розрахунку роздрібного тарифу на спожиту електроенергію, тарифу на передачу електроенергії місцевими (локальними) електромережами та тарифу на постачання електричної енергії, затвердженої Постановою НКРЕ від 06.05.1998 № 564 (із змінами) (дана Постанова втратила чинність 13.04.2017 на підставі Постанови НКРЕКП № 512, а отже була чинною на час видання Наказу № 71).
- (108) При цьому, всі витрати Товариства, пов'язані із здійсненням діяльності з передачі та постачання електричної енергії, включаючи матеріальні витрати (виробничі послуги, сировина і матеріали, витрати на ремонт господарчим і підрядним способами), витрати на оплату праці, амортизація, відповідно до

Додатку 5 Процедури встановлення або перегляду тарифів для ліцензіатів з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами та з постачання електроенергії за регульованими тарифом, затвердженої Постановою НКРЕ від 01.08.2001 № 801 (в редакції Постанови НКРЕ від 11.12.2002 № 1393), відшкодовуються за рахунок тарифів для ліцензіатів з передачі електричної місцевими (локальними) електромережами та з постачання електроенергії за регульованим тарифом.

- (109) Таким чином, у структурі тарифів на передачу електричної енергії і, відповідно, у структурі роздрібних тарифів на електричну енергію враховані витрати на експлуатацію та утримання в належному технічному стані існуючих мереж електропередавальних організацій.
- (110) Територіальним відділенням в ході розгляду справи було надіслано Товариству вимогу про надання інформації від 02.10.2007 № 26/1.34-1254 з пропозицією надати інформацію щодо джерел фінансування витрат на експлуатацію та утримання в належному технічному існуючих електричних мереж Товариства (за період 2015 р. – I кв. 2017 р.).
- (111) Листом від 20.10.2017 № 14/13-4252 Товариство повідомило, що витрати на експлуатацію та утримання в належному технічному існуючих електричних мереж передбачаються структурою тарифів на електроенергію.
- (112) Так, загальна сума витрат передбачена структурою тарифів на ремонти, сировину і матеріали (технічне обслуговування) електричних мереж, електрообладнання, транспорту, комп'ютерної техніки, малоцінні та швидкозношувані предмети та ін. на 2015 рік склала тис. грн. (без ПДВ), на 2016 рік – тис. грн. (без ПДВ) на I кв. 2017 р. – тис. грн. (без ПДВ).
- (113) Відповідно до норми Закону України «Про телекомунікації» порядок та умови використання діючих трубопроводів, кабельних каналів, колекторів, веж, антен та інших пристроїв особами, яким вони не належать, встановлюються договором з їх власником, тобто, ця норма права визначає порядок та умови використання наявних інженерних споруд, а не їх реконструкцію (переобладнання) за кошти споживачів.
- (114) Листом 14.12.2017 № 26/34-1574 територіальним відділенням було направлено ПрАТ «Волиньобленерго» вимогу з пропозицією надати інформацію, зокрема, щодо комплексу додаткових робіт, що здійснюється останнім для забезпечення операторів, провайдерів телекомунікацій можливості сумісного підвищення ВОЛЗ на опорах повітряних ліній.
- (115) Листом від 26.12.2017 № 55/23-5116 Товариство на зазначену вимогу територіального відділення повідомило, що для забезпечення операторів, провайдерів телекомунікацій можливості сумісного підвищення ВОЛЗ на опорах повітряних ліній виконується комплекс робіт на ПЛ, передбачений галузевим керівним документом ГКД 34.20.661-2003 «Правила організації технічного обслуговування та ремонту обладнання, будівель і споруд електростанцій та мереж», затвердженим наказом Міністерством палива та енергетики України від 14.05.2003 № 228 (надалі – Правила).
- (116) Правила встановлюють порядок організації технічного обслуговування та ремонту обладнання електростанцій, теплових і електричних мереж, будівель і споруд електростанцій та мереж, планування і фінансування ремонтних робіт, підготовки до ремонту, виконання ремонтних робіт, приймання з ремонту, оцінки якості відремонтованого обладнання, будівель і споруд та виконання та виконання

ремонтних робіт та є обов'язковими для підприємств та організацій, що здійснюють ці роботи.

- (117) Пунктом 10.1.1 розділу 10 Правил визначено, що технічне обслуговування електричних мереж є методом обслуговування, при якому виконуються всі необхідні роботи комплексу робіт, спрямовані на підтримання працездатності та запобігання передчасному спрацюванню елементів, об'єкта електричних мереж, що досягається оглядами, виконанням профілактичних перевірок і вимірювань та окремих видів робіт із заміною спрацьованих деталей та елементів електричних мереж, усунення пошкоджень.
- (118) Відповідно до п. 10.1.2 Правил капітальний ремонт електричних мереж – це метод ремонту, при якому одночасно виконуються комплекс заходів, спрямованих на підтримання або відновлення їх початкових експлуатаційних характеристик, що досягається ремонтом спрацьованих деталей і елементів або заміною їх на надійніші та економічніші, що, в свою чергу, значно поліпшить експлуатаційні характеристики об'єктів.
- (119) При цьому, пунктом 10.1.3 Правил встановлено, що забезпечення технічного обслуговування та ремонту, підтримання в працездатному стані електричних мереж покладено на електропостачальні компанії (обленерго), ДП «Національна енергетична компанія «Укренерго» та його відособлені одиниці - електроенергетичні системи.
- (120) Відповідно до пункту 10.1.4 Правил технічне обслуговування та капітальних ремонт, зокрема, повітряних ліній напругою 0,4 -20 кВ виконує в повному обсязі, як правило, персонал обленерго.
- (121) Згідно із пунктом 10.1.10 Правил відповідальність за організацію технічного обслуговування і ремонту електричних мереж напругою 0,4 – 150 кВ несе керівництво обленерго.
- (122) Отже, зобов'язання ПрАТ «Волиньобленерго» споживачів послуг (інтернет - провайдерів) із сумісного підвищення ВОЛЗ щодо заміни за кошт останніх дефектних опор ліній електропередач не має законних підстав, з огляду на те, що такі роботи повинні фінансуватись за рахунок інвестиційної складової тарифу на електроенергію.
- (123) Наведене вказує на правильність твердження територіального відділення про те, що роботи із заміни опор ПЛІ, які є власністю Товариства, повинні виконуватись останнім за власний кошт та власними силами.

4.2. Антиконтурентні наслідки дій Відповідача

- (124) Така поведінка Товариства є можливою тільки завдяки тому, що воно займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики для улаштування телекомунікаційних мереж операторами, провайдерами телекомунікацій і може диктувати свої умови (зобов'язувати суб'єктів господарювання за власні кошти поліпшувати електромережі Товариства тощо).
- (125) Отже, ПрАТ «Волиньобленерго», користуючись ринковою владою при наданні технічних умов на сумісне розміщення телекомунікаційних мереж, безпідставно зобов'язувало ФОП [ ], ТзОВ « [ ] », НВП ТзОВ « [ ] » здійснювати реконструкцію електромереж (заміню опор повітряних ліній), що призвело до встановлення неправомірних вимог, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. Такими діями Товариство створює додаткові бар'єри для входження суб'єктів господарювання на ринок послуг

- доступу до мережі Інтернет або розширення території діяльності, ущемляючи їх інтереси.
- (126) Водночас, Товариство листом від 20.10.2017 № 14/13-4252 поінформувало територіальне відділення, що інтернет-провайдерами НВП ТзОВ «...», ТзОВ «...» та ФОП... не проводились роботи із заміни дефектних опор ПЛІ 0,4 кВ на виконання вимог технічних умов на сумісну підвіску, виданих філіями Товариства.
- (127) В ході розгляду справи територіальним відділенням переліченим вище провайдерам було надіслано вимоги (від 06.07.2017 № 26/1,34-960) та запропоновано повідомити чи здійснювалась ними заміна опор ПЛІ на виконання вимог, отриманих у відповідних філіях Товариства технічних умов на сумісну підвіску ВОЛЗ.
- (128) У відповідь на вимогу голови відділення ТзОВ «...» (лист 28.07.2017 № 00059д) та НВП ТзОВ «...» (лист від 11.09.2017 № 11/09/2017-1) повідомили, що на виконання вимог ТУ, виданих ПрАТ «Волиньобленерго» (його Філіями) протягом 2016 року та I кварталу 2017 року, роботи із заміни дефектних опор ліній електрозв'язку або фінансування таких робіт, не проводились.
- (129) Листом від 26.12.2017 № 55/23-5116 ПрАТ «Волиньобленерго» повідомило, що до ряду погоджених технічних умов на сумісну підвіску ВОЛЗ на ПЛІ-0,4 кВ, виданих НВП ТзОВ «...» Камінь-Каширською філією Товариства, було внесено зміни із виключенням вимоги щодо заміни опор, про що остання повідомила замовника листом від 17.02.2016 № 117. При цьому, до окремих технічних умов зміни не вносились, відповідно - вимоги щодо заміни елементів ліній електропередачі (опор) не виключались.
- (130) На вимогу від 17.10.2017 № 26/1,34-1316 про надання інформації щодо способу улаштування (сумісного підвішування) ВОЛЗ на ПЛІ Товариства без виконання вимог ТУ про заміну дефектних опор повітряних ліній, як це передбачено договором про надання послуг із сумісного підвішування, ТзОВ «...» листом від 24.10.2017 № 00067д повідомило, що ПАТ «Волиньобленерго» було погоджено робочий проект без заміни опор на ПЛІ-0,4 кВ.
- (131) Аналогічно Товариством робочий проект МСМ 01/2016 «Будівництво мережі GERON по вул....» було погоджено ФОП... (без проведення робіт із заміни опор ПЛІ -0,4 кВ згідно із технічними умовами № № 521-4,9,18/16-ВОЛЗ).
- (132) Отже, ТзОВ «...» та..., фактично не погоджуючись із неправомірними вимогами Товариства (Філії), визначеними у технічних умовах на сумісне підвішування ВОЛЗ на ПЛІ (п.9.1), робочі проекти розробляли без врахування робіт щодо реконструкції повітряних ліній електропередачі.
- (133) При цьому слід зауважити, що у разі проведення робіт із заміни дефектних опор ПЛІ на виконання вимог технічних умов на сумісне підвішування ВОЛЗ, передбачало б для замовників додаткові капітальні, матеріальні, людські та часові ресурси. Як наслідок, понесені витрати на заміну опор повітряних ліній інтернет-провайдери змушені були б відшкодувати за рахунок тарифів на свої послуги, що мало б негативні фінансові наслідки для їх абонентів.
- (134) За інформацією Товариства (лист від 26.12.2017 № 55/23-5116) середня вартість із заміни залізобетонних опор ПЛІ-0,4 кВ у 2016 році становила 3912 грн., у 2017 році – 5124 грн. За таких обставин, за умов виконання робіт із заміни дефектних опор відповідно до отриманих технічних умов, витрати ФОП... могли б

скласти близько 20 тис. грн., ТзОВ «
» - близько 36 тис. грн., НВП ТзОВ
«
» - більше 113 тис. грн.

- (135) Слід зауважити, що листом від 22.06.2018 № 14/13-2429 Товариство повідомило, що Наказ № 71 є діючим з урахуванням змін, внесених наказом від 13.06.2017 № 179 «Про доступ до об'єктів ПрАТ «Волиньобленерго» з метою розвитку телекомунікаційних мереж» (надалі – Наказ № 179).
- (136) Пунктом 1.1 Наказу № 179 директорів філій зобов'язано при наданні послуг із доступу до інфраструктури об'єкта доступу керуватись положеннями Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж».
- (137) При цьому, пунктом 1.2 Наказу № 179 забороняється вимагати від замовників виконання будь-яких робіт, здійснення будівництва, реконструкції, технічного переоснащення інфраструктури об'єкта доступу як умови отримання доступу до нього.

4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (138) Вчинення таких дій Товариством було б неможливим у разі, якщо б воно зазнавало конкуренції на ринку, оскільки в умовах конкурентної боротьби суб'єкти господарювання змагаються між собою з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі мають змогу обирати найкращі умови (ціни) реалізації товару (надання послуг).

4.4. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (139) Враховуючи вищезазначене, такі дії ПрАТ «Волиньобленерго» протягом 2016 року - I півріччя 2017 року, які полягають у безпідставному внесенні до технічних умов на сумісну підвіску волоконно-оптичних ліній зв'язку на ПЛ-0,4-10(6) кВ вимог щодо заміни елементів електромереж (опор повітряних ліній) споживачами послуг (операторами, провайдерами телекомунікацій) відповідно до наказу від 23.03.2015 № 71 «Про сумісну підвіску ВОЛЗ на ЛЕП ПАТ «Волиньобленерго», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго», шляхом вчинення дій, які могли призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Реагування на подання з попередніми висновками у справі.

- (140) Листом від 26.12.2018 №13/6-4925 Відповідач звернувся із проханням при прийнятті рішення у справі № 22-17 врахувати такі обставини:

- Товариство припинило дії з ознаками порушення конкурентного законодавства;

- такі дії Товариства не призвели до завдання шкоди споживачам, іншим учасникам ринку, а можливі наслідки порушення заздалегідь усунуто Відповідачем до прийняття рішення у справі;

- Товариство також усунуло умови, що можуть сприяти вчиненню порушення до прийняття рішення;

- Товариство постійно співпрацювало з територіальним відділенням під час розгляду справи.

- (141) Крім того, Відповідач під час прийняття рішення у справі №22-17 просить врахувати його скрутний фінансовий стан, зумовлений тим, що Товариство виконує спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії як оператор системи розподілу та електропостачальник у відповідності до вимог Закону України «Про ринок електричної енергії щодо розподілу та постачання електричної енергії».
- (142) Як зазначається у листі від 26.12.2018 №13/6-4925, наслідком виконання зазначених функцій, зокрема, є те, що Товариство систематично недотримувало кошти в рамках механізму, перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій, що призвело до касового розриву у фінансовій діяльності підприємства, а також до застосування з боку НКРЕКП до ПрАТ «Волиньобленерго» алгоритму розподілу коштів, згідно з яким усі отримані від споживачів кошти спрямовувалися на погашення заборгованості перед ДП «Енергоринок».
- (143) Зазначена ситуація призвела до суттєвого зменшення обсягів закупівлі палива, обладнання та матеріалів, необхідних для поточної діяльності Товариства, призупинення виконання інвестиційної програми, робіт з капітальних ремонтів, поставила під загрозу можливість виплати заробітної плати працівникам, виконання соціальних зобов'язань відповідно до положень Колективного договору

6. Висновки у справі

- (144) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено, що Відповідач, займаючи протягом 2016-2017 рр. монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвищення телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розгашування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго», із часткою 100 відсотків, своїми діями, що полягали у:

- безпідставному внесенні протягом 2016 року - I півріччя 2017 року до технічних умов ця сумісну підвіску волоконно-оптичних ліній зв'язку на ПЛ-0,4-10(6) кВ вимог щодо заміни елементів електромереж (опор повітряних ліній) споживачами послуг, відповідно до наказу від 23.03.2015 № 71 «Про сумісну підвіску ВОЛЗ на ЛЕП ПАТ «Волиньобленерго»;

що могли призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання – операторів, провайдерів телекомунікацій, зокрема, до збільшення додаткових капітальних, матеріальних, часових ресурсів,

які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (145) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (146) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (147) Відповідно до копії форми № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2017 рік чистий дохід Товариства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2017 році становив ( ) гривень.
- (148) Дохід отриманий Відповідачем від надання послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики шляхом надання у користування опор повітряних ліній напругою 0,4-10(6) кВ для сумісного підвішування ВОЛЗ за 2017 рік склав тисяч ( ) гривень.
- (149) При визначенні розміру штрафу було враховано наступні обставини:
- (а) визнання вчинення порушення конкурентного законодавства;
  - (б) припинення порушення під час розгляду справи;
  - (в) усунення умов, що сприяли вчиненню порушення;
  - (г) сприяння ПрАТ «Волиньобленерго» під час розгляду територіальним відділенням справи;
  - (д) порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем вчинено не вперше (справа № 2-16).

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що протягом 2016–2017 років приватне акціонерне товариство «Волиньобленерго» (вул. Єршова, 4, м. Луцьк, Волинська область, 43023, ідентифікаційний код 00131512) займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго», із часткою 100 відсотків.

2. Визнати дії приватного акціонерного товариства «Волиньобленерго» (вул. Єршова, 4, м. Луцьк, Волинська область, 43023, ідентифікаційний код 00131512), які полягають у безпідставному внесенні протягом 2016 року – I півріччя 2017 року до технічних умов на сумісну підвіску волоконно-оптичних ліній зв'язку на ПЛ-0,4-10(6) кВ

вимог щодо заміни елементів електромереж (опор повітряних ліній) споживачами послуг (операторами, провайдерами телекомунікацій) відповідно до наказу від 23.03.2015 № 71 «Про сумісну підвіску ВОЛЗ на ЛЕП ПАТ «Волиньобленерго», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 та Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів Товариства шляхом надання у користування опор повітряних ліній для сумісного підвішування телекомунікаційних мереж на території Волинської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПрАТ «Волиньобленерго», шляхом вчинення дій, що могли призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на приватне акціонерного товариства «Волиньобленерго» (вул. Сршова, 4, м. Луцьк, Волинська область, 43023, ідентифікаційний код 00131512), штраф у розмірі 30 000 (тридцять тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

Д.П. Іванов

